

2023/2086(INI)

20.9.2023

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

meneillään olevista neuvotteluista Euroopan raja- ja merivartioston (Frontex) Senegalissa toteuttamia operatiivisia toimia koskevasta asemaa koskevasta sopimuksesta
(2023/2086(INI))

Valmistelija: Jan-Christoph Oetjen

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. panee merkille EU:n ja Senegalin väliset neuvottelut sellaisen asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä, jossa määrätään Euroopan raja- ja merivartiostoviraston (Frontex) toimien käynnistämisestä Senegalissa; panee merkille, että Senegalin hallitus on haluton allekirjoittamaan asemaa koskevaa sopimusta; toteaa, että asemaa koskeva sopimus voidaan tehdä vain, jos siinä noudatetaan myös operaatioiden aikana tiukasti ihmisoikeuksien ja henkilötietojen suojaa, palauttamiskiellon periaatetta, mielivaltaisen vangitsemisen kieltoa sekä kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kieltoa asetuksen (EU) 2019/1896¹ 73 artiklan 2 kohdan mukaisesti; vaatii sisällyttämään sopimukseen selkeän ihmisoikeuslausekkeen ja takeet vastuuvollisuudesta Senegalissa sekä raportoinnin ihmisoikeusloukkauksista Frontexin kaikessa muuttoliikettä ja turvapaikkoja koskevassa toiminnassa Senegalissa;
2. kehottaa sisällyttämään Frontexin toimintaa koskevan asianmukaisen ihmisoikeuksien seurantamekanismin Frontexin kaikkiin operaatioihin lähettämällä Frontexin perusoikeusvalvojia kolmansiin maihin ja sitoutumalla selkeästi avoimuuteen ja tietojen jakamiseen Frontexin toiminnasta;
3. kehottaa komissiota tekemään perusteellisen ja riippumattoman arvioinnin Senegalin ihmisoikeustilanteesta muuttajien ja pakolaisten kohtelun ja asemaa koskevan sopimuksen kattamien asiaan liittyvien alojen osalta ennen Senegalin kanssa käytävien neuvottelujen loppuun saattamista, jotta voidaan ottaa kaikilta osin huomioon mahdollisen yhteistyön vaikutukset ja neuvotella tarvittavista suojatoimista;
4. korostaa, että Frontexin operatiivisten toimien käynnistämällä asemaa koskevan sopimuksen nojalla olisi kunnioitettava, edistettävä ja vahvistettava kaikilta osin ihmisoikeuksia ja EU:n arvoja, myös henkilötietojen suojaa, palauttamiskiellon periaatetta, mielivaltaisen vangitsemisen kieltoa sekä kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kieltoa; katsoo, että tämä näkökohta olisi sisällytettävä kaikkiin asemaa koskeviin sopimuksiin, joissa määrätään Frontexin operaatioista kolmansissa maissa;
5. katsoo, että Frontexin henkilöstö, jolle myönnetään koskemattomuus heidän Senegalissa harjoittamansa toiminnan osalta, on jatkossakin saatettava vastuuseen EU:n tai jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti; kehottaa pääjohtajaa antamaan lähetetyn henkilöstön koskemattomuuden pakollista poistamista koskevat ohjeet, joissa täsmennetään, miten kolmannen maan viranomaisten esittämät pyynnöt käsitellään, sekä vahvistetaan perusoikeusvastaavan vahva rooli; katsoo, että Frontexin henkilöstön olisi paitsi vältettävä osallistumasta Senegalin turvallisuusjoukkojen harjoittamiin ihmisoikeusloukkauksiin myös tuomittava aktiivisesti tällaiset toimet; kehottaa luomaan

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13. marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

selkeän, nopean ja tehokkaan mekanismin, jolla varmistetaan Frontexin henkilöstön vastuuvollisuus heidän kotimaassaan;

6. kehottaa antamaan Senegaliin lähetettävälle Frontexin henkilöstölle ja senegalilaisille rajavartijoille selkeät suuntaviivat, jotka laaditaan yhteistyössä asiantuntijoiden ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa, ja koulutusta alueellisesta ja Senegalin ihmisoikeustilanteesta ja oikeudellisesta kehyksestä, jossa he toimivat, myös ihmisoikeuksia koskevasta ja humanitaarisesta kansainvälisestä oikeudesta ja normeista;
7. kehottaa EU:ta auttamaan Senegalin viranomaisia vahvistamaan turvapaikkahakemusten ja turvapaikanhakijoiden valitusten käsittelystä vastaavien Senegalin virkamiesten koulutusvalmiuksia;
8. kehottaa raportoimaan johdonmukaisesti, säännöllisesti ja avoimesti mahdollisen asemaa koskevan sopimuksen mukaisista Frontexin toimista Senegalissa keskittyen ihmisoikeuksien noudattamiseen ja ihmisoikeuksiin liittyvään asiayhteyteen;
9. katsoo, että kansallisilla ja ihmisoikeusinstituutioilla on oltava pääsy kaikkiin tarpeellisina pidettyihin tietoihin, jotta ne voivat tarkastella tämän asemaa koskevan sopimuksen vaikutusta muuttoliikkeen hallintaan Senegalissa ja valvoa Senegalin turvallisuusjoukkojen toimintaa muuttoliikkeen hallinnassa sekä ihmisoikeusriskejä ja seurauksia;
10. panee merkille Senegalin viranomaisten ponnistelut muuttajien ja pakolaisten vastaanottamisessa ja käsittelyssä alueella; korostaa, että muuttajia ja pakolaisia on toistuvasti käännetty Mauritanian ja Malin rajoilta Senegaliin, ja tuomitsee tämän; toteaa jälleen ja korostaa, että Frontexin ei pitäisi osallistua minkäänlaisiin pakkokäännytyksiin; kehottaa EU:ta tukemaan Senegalia edelleen asianmukaisen suojelun tarjoamisessa maan kautta kulkeville muuttajille ja pakolaisille ja avustamaan valmiuksien kehittämisessä ja turvapaikkamenettelyn vahvistamisessa; kehottaa perustamaan mekanismin, jolla varmistetaan tehokkaat oikeussuojakeinot henkilöille, joihin Frontexin toimet vaikuttavat, jos asemaa koskeva sopimus tehdään;
11. kehottaa perustamaan vankan, tehokkaan, riippumattoman ja helposti yleisön saatavilla olevan valitusmekanismin ja Frontexin toimintaa koskevan erityistapahtumien ilmoitusmekanismin; katsoo, että tällä erityistapahtumien ilmoitusmekanismilla olisi taattava nimettömyys ja luottamuksellisuus henkilöille, jotka ilmoittavat Frontexin toiminnasta, joka rikkoo kansainvälistä humanitaarista oikeutta tai ihmisoikeuksia;
12. kehottaa EU:n ja Senegalin viranomaisia mahdollistamaan osallistavan, rakentavan ja avoimen vuoropuhelun asemaa koskevan sopimuksen valmistelussa; korostaa tässä yhteydessä, että EU:n on tärkeää käydä säännöllistä vuoropuhelua paikallisten ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa maan ihmisoikeustilanteesta;
13. katsoo, että Frontexin henkilöstön lähettäminen Senegaliin ja operatiivisten toimien toteuttaminen paikallisten ja alueellisten turvallisuusjoukkojen kanssa voidaan toteuttaa vain, jos muuttajille ja turvapaikanhakijoille voidaan taata asianmukainen ihmisoikeuksien suojele koko heidän hakemus- tai palauttamisprosessinsa ajan;

14. katsoo, että EU:n ja Frontexin olisi keskeytettävä maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevat toimensa, joita ne toteuttavat yhteistyössä Senegalin viranomaisten kanssa asemaa koskevan sopimuksen nojalla, jos ilmenee sellaisia jatkuvia ja vakavia ihmisoikeusloukkauksia, jotka on määriteltävä kansainvälisen rikostuomioistuimen normeissa;
15. korostaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden antama kehitysapu on toteutettava täysin avoimesti ja parlamentaarisessa valvonnassa;
16. kehottaa komissiota tukemaan paikallisia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, jotka suojelevat ja edistävät muuttajien oikeuksia tai seuraavat Senegalin viranomaisten yhteistyötä Frontexin kanssa;
17. kehottaa komissiota varmistamaan, etteivät tämän asemaa koskevan sopimuksen tekeminen Senegalin kanssa ja Frontexin toimet Senegalissa haittaa henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeutta, joka taataan Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön perustamissopimuksessa, jossa määrätään tavaroiden, pääomien ja ihmisten vapaan liikkuvuuden alueen perustamisesta pitkällä aikavälillä;
18. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita varmistamaan turvalliset ja lailliset väylät muuttajille ja pakolaisille, jotka asuvat Senegalissa tai kulkevat sen kautta ja pyrkivät parempaan elämään EU:ssa.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	20.9.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 29 -: 5 0: 23
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

29	+
PPE	Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

5	-
ID	Anna Bonfrisco, Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

23	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez
The Left	Marisa Matias, Manu Pineda, Mick Wallace

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää